

School mentoring model - malli koulujen tukemiseen digiteknologian käytön kehittämisessä

ITK 2022 7.10.2022

Minna Lakkala & Liisa Ilomäki

minna.lakkala@helsinki.fi, liisa.ilomaki@helsinki.fi

ihub4schools.eu/

iHub4Schools-hanke

<https://www.ihub4schools.eu/>

Hankkeen tavoitteena

- tukea koulujen digiteknologian käyttöä sekä koulun sisäisillä että koulujen välisillä kehittämistoimilla
- Kehittää mentorointimalli mentoreiden tueksi kehittämistyöhön ja eri tahojen väliseen yhteistyöhön (opettajat, koulut, kouluttajat, tutkijat, hallinnon edustajat, yritykset)
- kehittää konkreettisia ja pysyviä toimintakäytäntöjä koulujen tueksi
- tukea ja vakiinnuttaa alueellisia innovaatioverkostoja digiteknologian käytön edistämiseksi
- Suomesta alusta alkaen mukana Kevätkummun koulu ja Vårberga skolan, tästä syksystä alkaen myös Tolkkisten koulu ja Eklöfska skolan, kaikki Porvoosta

Mentoroinnin rooli ja merkitys koulujen digikehittämisessä

- Tarkoitus on, että mentoroinnista on aitoa hyötyä kouluille ja kehittämistoimet lähtevät koulun tarpeista. Koulut ja opettajat pystyvät itse parhaiten määrittelemään tarpeet ja hyödyt. Ei kehittämistä vain hankkeen takia.
- Digitaalisten innovaatioiden käyttöönotto ei näytä tapahtuvan ilman ulkopuolista tukea, sillä tämä edellyttää usein myös pedagogisten käytäntöjen muuttamista, ei vain jonkin teknologisen työkalun tai ratkaisun käyttöä.
- Opettajien yhteiskehittäminen on tehokas keino opettajien käytäntöjen kehittämiseen. Pelkät esimerkit eivät riitä, vaikka ovat tietysti sinänsä tärkeitä malleja.
- Mentoroinnin pitää perustua tietoon opettajien digiosaamisesta ja pedagogisista digikäytännöistä. Myös mentoroinnin tuloksia pitää arvioida realistisesti ja rehellisesti.
- Usein myös laajempaa koulukulttuurin muutosta tarvitaan: jakamisen ja kehittämisen käytännöt tehokkaammiksi.

Mentorointimalli koulujen tukemiseen (School mentoring model)

Kolme osakokonaisuutta

Koulun mentoroinnin malli

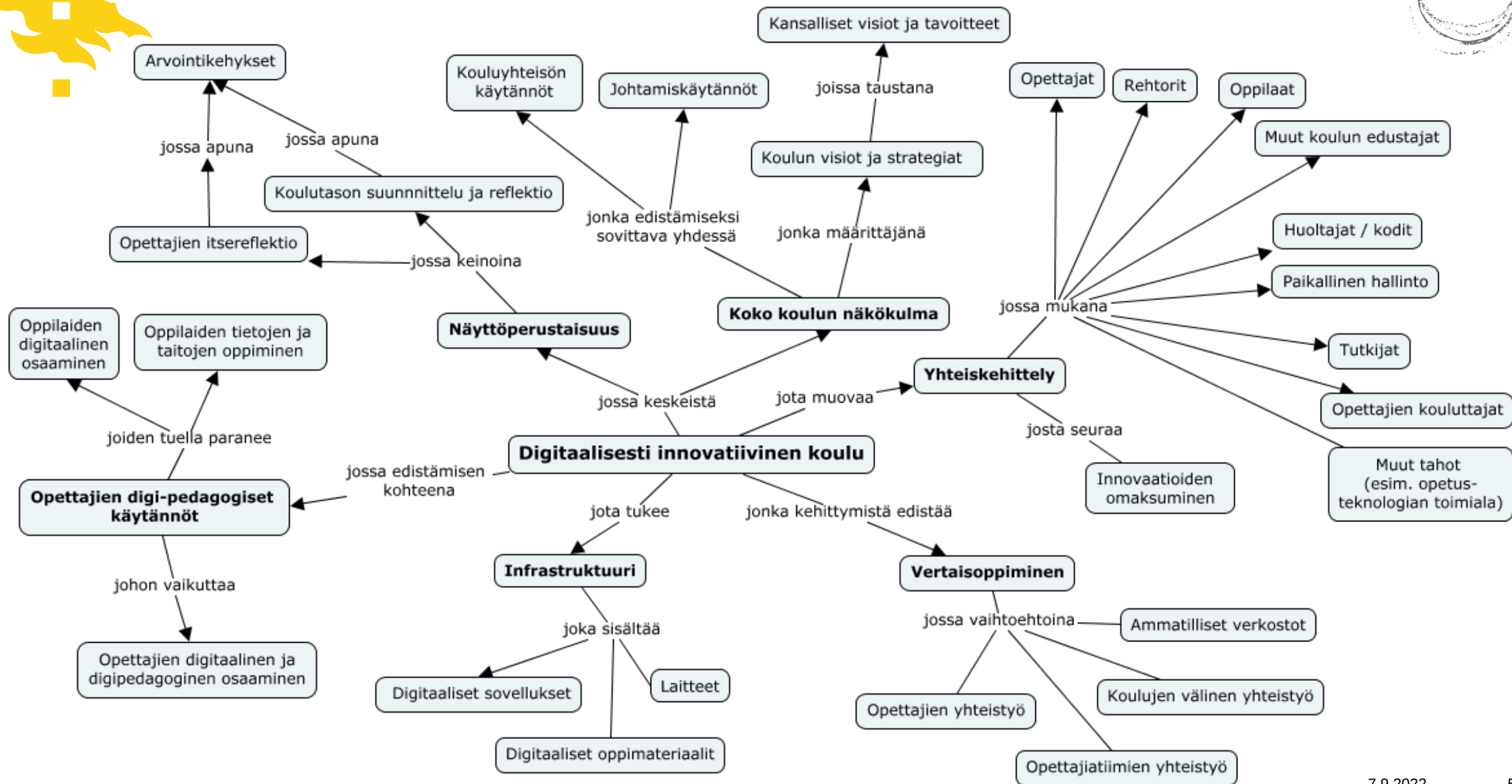

- Malli on mentoreiden työväline ja tavoitteena on edistää digitaalisten innovaatioiden käyttöönottoa.
- Painopiste on opettajien osaamisen kehittämisessä digiteknologian mielekkääseen pedagogiseen soveltamiseen.
- Malli auttaa opettajia kehittämään yhdessä ammatillista osaamistaan ja koulun johtoa luomaan tietoon perustuvaa kehittämiskulttuuria digiteknologian käytössä.

- Lisätietoa hankkeen verkkosivuilta: <https://www.ihub4schools.eu/mentoring-model/>

Käsitteellinen malli koulun kehittämisen elementeistä

Mentoroinnin prosessi koko koulun kehittämiseen ja koulujen väliseen yhteistyöhön

Koulun mentoroinnin malli

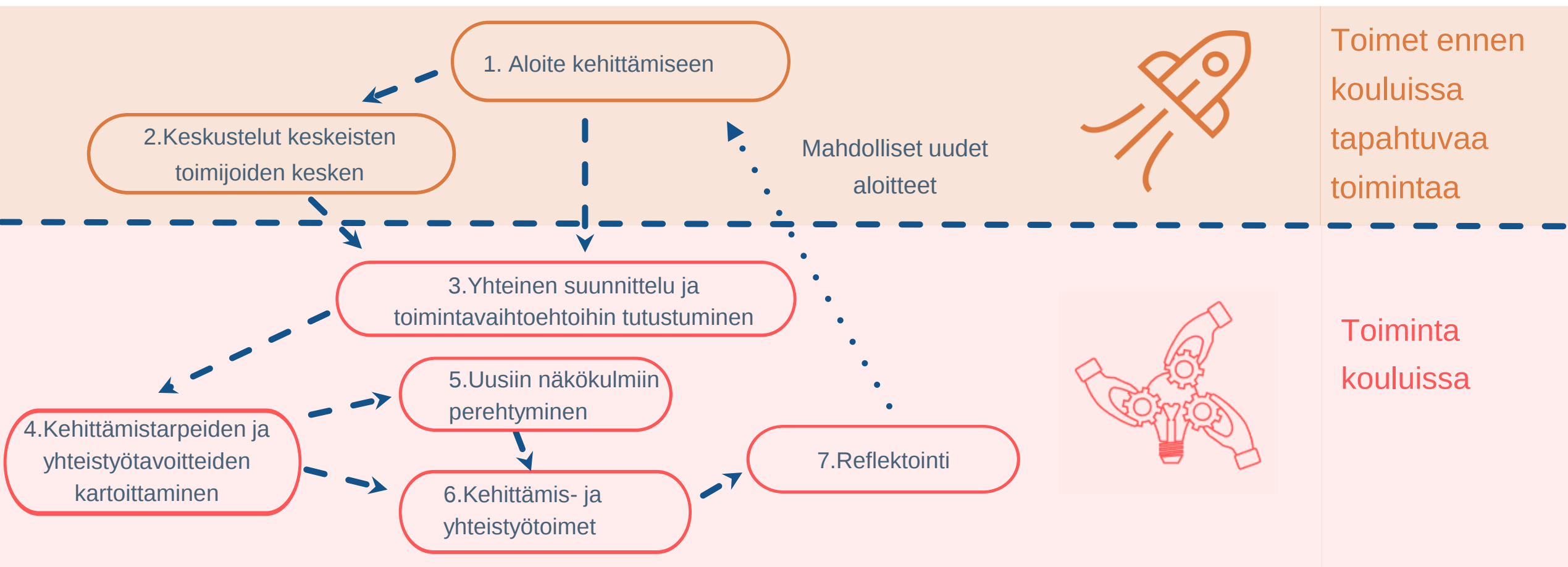
Mitä mentoroidaan:
Käsitteellinen malli kehittämisen painopisteistä

Miten mentoroidaan:
Prosessimallit kehittämisen vaiheista

Mitä menetelmiä käytetään:
Kuvauksia yksittäisistä menetelmistä

Yksittäisiä menetelmiä kehittämistoimien toteuttamiseen

Koulun mentoroinnin malli

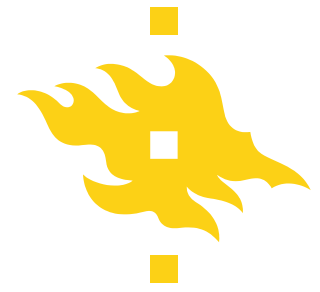

Toistaiseksi lähinnä kehitetty osallistujien aikaisemmissa hankkeissa; jotkut aika raskaita ja pitkäkestoisia.

Lisää ja pienimuotoisia kehitteillä hankkeen loppuun saakka.

<https://www.ihub4schools.eu/mentoring-model/>

Mitä menetelmiä käytetään prosessin eri vaiheissa?

Esimerkki: vaihtoehtoisia menetelmiä vaiheeseen 4,
Kehittämistarpeiden ja yhteistyötavoitteiden kartoittaminen:

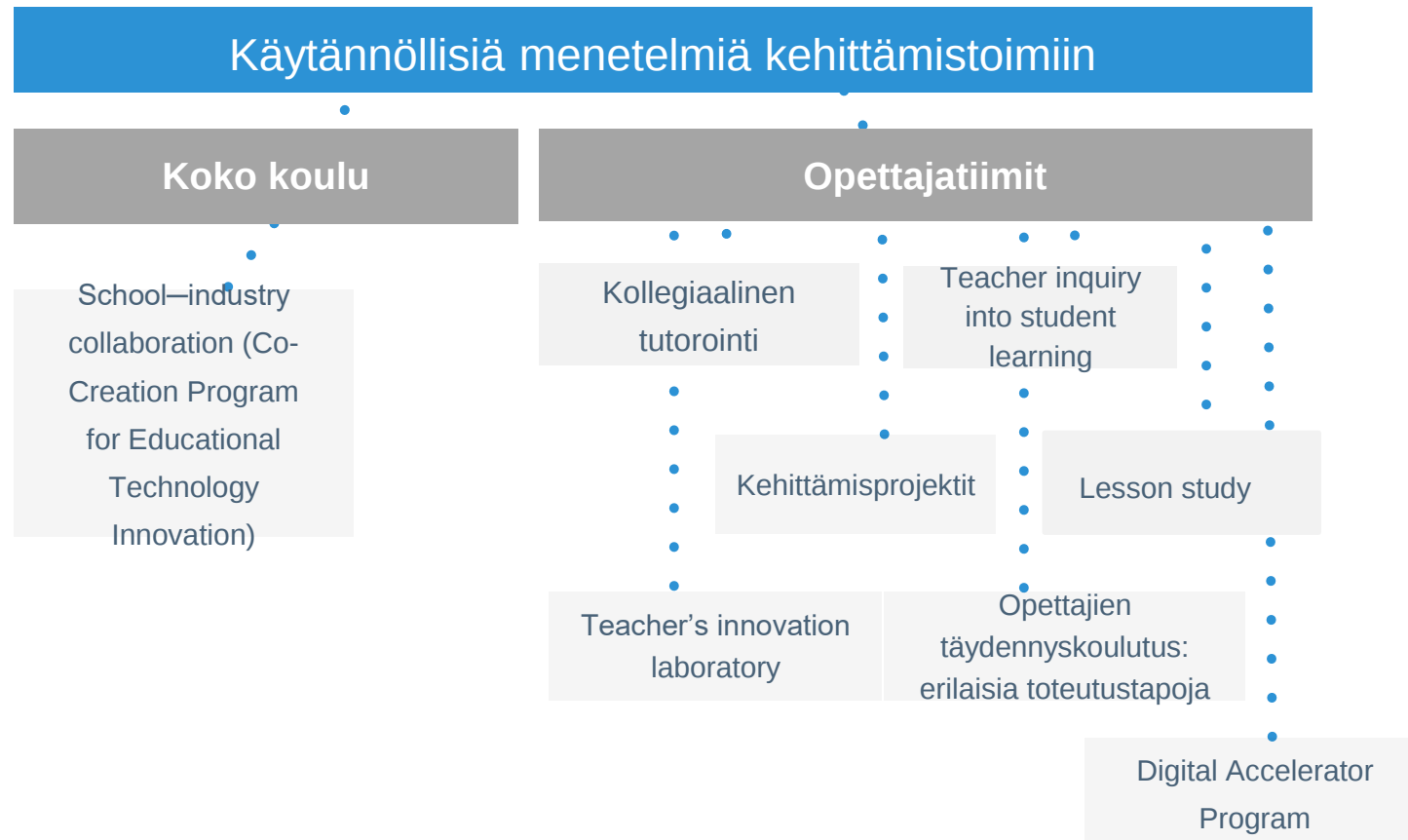

Mitä menetelmiä käytetään prosessin eri vaiheissa?

Esimerkki: vaihtoehtoisia menetelmiä vaiheeseen 6,
Kehittämisen- ja yhteistyötoimet:

Esimerkkejä yksittäisistä menetelmistä

Yksittäiset menetelmät

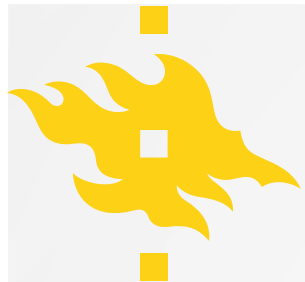

Työpaja koko koulun digikäytäntöjen arviointiin: 1,5 tunnin työpaja, jossa opettajat arvioivat tiimeittäin koulun digitaalisia käytäntöjä ja niiden kehittämistarpeita Innovatiivisen digitaalisen koulun mallin avulla.

Vaihe 4: Kehittämistarpeiden kartoittaminen

Kollegiaallinen tutorointi: Käytännöllinen ja vaivaton keino vertaistuen organisointiin kokeneemman ja aloittelevamman opettajan kesken digiteknologian opetuskäytön kokeilemiseksi osana arjen opetustyötä.

Vaihe 6: Kehittämistoimet

Esimerkkiprosessi: kevät 2021 - *kahden koulun koordinoititiimien työn käynnistys*

1. Aloite kehittämiseen ja yhteistyöhön

2. Keskustelut keskeisten toimijoiden kesken

3. Yhteinen suunnittelu ja toimintavaihtoehtojen esittely

1. **Ensimmäinen kontakti** kouluihin perustui aiempaan yhteistyöhön tutkijoiden kanssa. Kouluissa kiinnostusta, koska digitaalisessa ympäristössä tulossa muutos.
2. **Kokouksia, joissa sovittiin yhteistyöstä.** Molemmista kouluista mukana koordinoititiimi, jossa rehtori ja kaksi digivastaavaa opettajista. Helsingin yliopistosta kaksi tutkijaa mentoreina.
3. **Koordinaointitiimien yhteisiä suunnittelukokouksia**, jossa keskusteltiin koulujen tilanteesta ja toiveista sekä määriteltiin alustavia kehittämiskohteita.
Tutkijat esittelivät lyhyesti hankkeen sekä alustavia kehittämistavoitteita ja -toimenpiteitä molempien koulujen opettajankokouksessa.

Esimerkkiprosessi: lukuvuosi 2021-22 - *opettajien aktivointi, yhteys kaupungin digipolkuun*

4. Kehittämistarpeiden ja yhteistyötavoitteiden kartoittaminen

5. Uusiin näkökulmiin perehtyminen

6. Kehittämis- ja yhteistyötoimet

4. Yhteinen etätyöpaja (1,5 h) molempien koulujen opettajille, jossa arvioitiin ja koottiin pienryhmissä hyviä käytäntöjä ja kehittämistarpeita koulun digikäytännöistä. Arviointikehikkona Innovatiivisen digitaalisen koulun malli.

Pajan tuloksista koottiin yhteenveto, jota käsiteltiin koulujen koordinaatiotiimien kanssa yhteisissä kokouksissa. Kehittämiskohteeksi valikoitui digipolun laatiminen oppilaiden digitaitoihin sekä sen toteuttamista tukevan materiaalin kokoaminen.

5. Digipolun kehittämisen taustaksi koottiin Teamsiin **esimerkkejä muiden koulujen digipoluista** sekä malli Porvoon kaupungin tv:n opetussuunnitelman sisältöalueista.

6. **Toisessa koulussa työpaja (1 h) digipolusta** helmikuussa 2022. Pajan tuloksena päätettiin kirjata digipolkuun Porvoon mallin mukaiset minimivaatimukset ja aluksi siihen toivottiin siihen konkreettista muistilistatyypistä opettajanäkymää.

Koulujen koordinaatiotiimien palaveri, jossa **kaupungin edustaja esitteli tekeillä olevaa Porvoon digipolkua**. Päätettiin odottaa suunnitelman valmistumista ja siirtää opettajille järjestettävät tilaisuudet syksyyn.

Kouluissa toteutettu opettajien **pienimuotoisia tvt-perehdytyksiä** ym.

Esimerkkiprosessi: lukuvuosi 2022-23 - *digipolun jalkauttaminen, hyvien käytäntöjen jakaminen*

6. Kehittämis- ja yhteistyötoimet

7. Sekä koulukohtaisesti että kaupungin toimesta **infotilaisuuksia ja koulutuksia digipolusta**.
7. Koordinointitiimien kokouksissa suunniteltu erityisesti kahden koulun yhteistyötä ja ideoiden jakamista opettajien kesken.
7. Valmisteilla tammikuuksi 2023 **yhteinen foorumitilaisuus**, jossa työpajoja digipolun toteuttamisen hyvistä käytännöistä; mukana kahden koulun opettajat, esiopetus ja kirjasto sekä kahden uuden koulun koordinointitiimit.

7. Reflektointi

10. Kevään lopussa saavutusten arviointi: mitä on saatu aikaan, mikä on muuttunut, miten tästä eteenpäin. Alustavasti: kysely opettajille ja ryhmähaastattelu koordinointitiimien jäsenille.

Rehtorin mietteitä

“Kun koululla on lukuisia erilaisia hankkeita ja niitä yritetään edistää koulun sisäisen voimin niin ei löydy asiantuntemista ja näkemystä, toimitaan ikään kuin tyhjiössä, ei tule selvää palautetta. Hankkeesta saadaan motivointia, laadunvarmistusta ja asiantuntijatukea ja kehystä. Osallistuminen on tuonut ryhtiä ja suuntaa meidän toimintaan ja sen avulla on saatu myös resursseja eli koululla ei olisi varaa ulkopuoliseen asiantuntemukseen ilman hanketta.”

<https://twitter.com/IHub4schools/status/1570691826000236545>

Benefits for the SCHOOL of participating in iHub4Schools project

I-HUB4SCHOOLS

★★★★★

“It has been an important support for our ICT-team and whole school for enhancing the aims of ICT. When trying to enhance projects with the school's own resources it is like working in a vacuum; there is no external input.

Now we have support and framing for improvement. Because there is someone looking somewhat outside our activities, it also “obligates” and gives backbone and a direction to our activities, so that we go to the right direction. We can summarise that it has motivated, ensured the quality and given multifaceted expert support.”

MARKKU ANTINLUOMA
Principal of Kevätkumpu school

The infographic features a blue and purple geometric background with a large white circle containing the quote. A small circular inset in the top right shows a portrait of Markku Antinluoma. The European Union flag is visible in the bottom left corner.

Huomioita ja kokemuksia ensimmäisestä mentorointipilotista 1

- Muutokset ovat hitaita eikä kouluilla ole kovin paljoa resursseja (henkilöstöä, aikaa yhteisiin tapaamisiin jne.) käytettäväksi vain yhteen kehittämiskohteeseen. Mentoroinnin tulee kunnioittaa tätä ja ottaa se huomioon.
- Mentoroinnissa olemme luottaneet vahvasti koulujen koordinoititiimien (erityisesti tv-t-opettajien) aktiivisuuteen ja vastuunottoon. Kehittämistyö palvelee parhaiten kunkin koulun tarpeita ja johtaa todennäköisemmin pysyviin muutoksiin, jos mentorointi tapahtuu “vain taustalla”.
- Kahdessa ensimmäisessä koulussa kehittämistyötä on koordinoanut tiimi, jossa on kaksi tv-t-opettajaa sekä rehtori. Tv-t-opettajilla on ollut päävastuu, mikä on hyvällä tavalla tukenut tv-t-opettajien roolia. (Myös kahdessa uudessa koulussa on samanlaiset koordinoititiimit)

Huomioita ja kokemuksia ensimmäisestä mentorointipilotista 2

- Koulujen välinen yhteistyö oli yksi alkuperäisistä kehittämistavoitteista. Tapaamiset mentorien ja koulujen koordinoitimiin kesken ovat olleet yhteisiä, yhteistyö on sujunut hyvin ja ennustanee hyvää jatkoa avainhenkilöiden yhteistyölle.
- Yksi online-työpaja on järjestetty molempien koulujen opettajille. Toinen koulu on suomen- ja toinen ruotsinkielinen, yhteisissä palavereissa jokainen käyttää omaa äidinkieltään. Mentorien materiaalit ovat pääosin molemmilla kielillä. Tämä käytäntö on toiminut hyvin. Tutkijoille on ollut mielenkiintoista huomata, miten vähän kouluilla on arjessaan mahdollista toimia yhdessä.

Huomioita ja kokemuksia ensimmäisestä mentorointipilotista 3

- Kehityshankkeen päätavoite muuttui ensimmäisen vuoden aikana kaupunkitason digitaalisen strategian kehittämisen vuoksi. Mentorointi todennäköisesti auttoi yhdistämään koulujen omat tavoitteet koko kaupungin digikehittämisen tavoitteisiin.
- Havaitsemiamme muutoksia: Pienemmässä, alun perin hieman vähemmän digiteknologiaa käyttäneessä koulussa: tietoisempi käsitys digiteknologian käyttöönotosta, enemmän tukea opettajille ja selkeät arviointikäytännöt ja kehittämissuunnitelmat. Suuremmassa koulussa kehittämistyöstä on tullut suunnitelmallisempaa ja tietoisempaa.
- Mentoreiden rooli on ilmeisen keskeistä (toisen koulun rehtorin mukaan), sillä ulkopuoliset tuovat kouluun uusia ideoita, ryhtiä toimintaan ja pientä velvoitettakin tehdä, mitä on sovittu.